

CHARTA OECUMENICA ÖKUMENIKUS CHARTA

IRÁNYELVEK AZ EURÓPAI EGYHÁZAK BŐVÜLŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSÉHEZ

|| Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szent Léleknek||

Az Európai Egyházak Konferenciájaként¹ és az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsaként² a két Európai Ökumenikus Nagygyűlés || Bazel, 1989 és Graz, 1997 - üzenetének szellemében szilárdan elhatároztuk, hogy a közöttünk kialakult közösséget megőrizzük és tovább fejlesztjük. Hálát adunk Szent-háromság Istenünknek, hogy Szent Lelke által mind elmélyültebb közösség felé vezet minket.

Az ökumenikus együttműködés gazdag formáit sikerült megőriznünk. Krisztus könyörgéséhez híven azonban nem elégedhetünk meg a jelenlegi helyzettel, hiszen Ő így szólt: "Mindnyájan egyek legyenek, úgy, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem|| (János 17,21). Vétkeink tudatában és megtérésre készen azon kell fáradoznunk, hogy a közöttünk még fennálló feszültségeket megszüntessük, s ez által készek és képesek legyünk az evangélium üzenetét a népek között közösen és hitelesen hirdetni.

A megismert igazság szerint minden ember előtt bizonyosságot kívánunk tenni a szeretetről és a reményről, mégpedig úgy, hogy közösen hallgatunk Istennek a Szentírásban hangzó Igéjére, elkötelezzük magunkat közös hitünk megvallására és az együttes cselekvésre.

Európai kontinensünkön, az Atlanti-parttól az Uralig, az Északi-sarktól a Földközi-tengerig terjedő térségben, ahol minden korábbinál nagyobb mértékben van jelen a plurális kultúra, az evangélium segítségével lépünk fel az emberi személy mint Isten képmása méltóságáért, egyházakként pedig közösen kívánjuk elősegíteni a népek és kultúrák közötti megbékélést.

Ezt a Charta-t ennek megfelelően a párbeszédre és az együttműködésre kötelező közös iratként fogadjuk el. A Charta alapvető ökumenikus feladatokat jelöl meg, s ezért irányelvek és kötelezettségek egész sorát tárja elénk. Az egyházi életnek minden szintjén ösztönöznie kell a párbeszéd és az együttműködés ökumenikus kultúráját, s ennek elősegítésére kötelező normákat kell alkotnia. Ezek azonban nem rendelkeznek semmiféle tanhivatali-dogmatikai vagy egyházzogi-törvényi jelleggel. Kötelező jellegük abból adódik, hogy az európai egyházak és ökumenikus szervezetek ezeket önmagukra nézve kötelezőnek fogadják el. Ebből következően saját területükre vonatkozóan || az alapszöveggel egyezően || saját kiegészítéseiket és közös, távlatos elképzeléseiket is hozzá tehetik, amelyek segítségével saját helyzetüket és az abból adódó kötelezéseiket konkrétan megfogalmazhatják.

I.

HISSZÜK AZ EGY, SZENT, KATOLIKUS (EGYETEMES) ÉS APOSTOLI EGYHÁZAT

„Igyekeztek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével. E g y a test, és e g y a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is: e g y az Úr, e g y a hit, e g y a keresztség, e g y az Istene és Atyja mindeneknek; ő van mindenek felett, és mindenek által, és mindenekben” (Efezus 4,3-6)³

1. Közös hitbeli elhívásunk az egységért

Hiszünk a Szentháromság Istenben, az Atyában, a Fiúban és a Szent Lélekben, úgy, amint arról Jézus Krisztus evangéliuma a Szentírásban tanúságot tesz, s miként az a Nicea-Konstantinápolyi Ökumenikus Hitvallásban (381) kifejeződik. Minthogy ebben a Hitvallásban vallást teszünk [az egy, szent, katolikus (egyetemes) és apostoli egyházzal], ebből következik, hogy feladhatatlan ökumenikus feladatunk azt az egységet láthatóvá tenni, ami mindenkor Isten ajándéka.

A látható egységet még akadályozzák lényeges hitbeli különbségek. eltérő felfogások érvényesülnek mindenekelőtt az egyházzal és ennek egységéről, de a szentségekről és a papi tisztségről is. Ezzel a helyzettel nem lehetünk elégedettek. Jézus Krisztus a kereszten kinyilatkoztatta számunkra szeretetét és a kiengesztelődés titkát; az ő követésében minden tőlünk telhetőt meg kívánunk tenni azért, hogy a még fennálló, egyházainkat elválasztó problémákat és akadályokat legyőzzük.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- az efezusi levél apostoli intését követjük és következetesen fáradozunk azon, hogy Krisztusnak az evangéliumban kinyilvánított üdvüzenetét közösen megértjük;
- Jézus Krisztus egyházának látható egységéért a Szent Lélek ereje által, a hit egységében mindent megteszünk, aminek kifejeződése a kölcsönösen elismert keresztség, az eucharisztikus közösség és a közös bizonyágtétel, valamint a közös szolgálat.

II.

AZ EURÓPAI EGYHÁZAK LÁTHATÓ KÖZÖSSÉGE FELÉ “Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást” (János 13,35)

2. Hirdessük együtt az evangéliumot!

Az európai egyházak legfontosabb feladata, hogy minden ember üdvösségére, szóval és tettel, közösen hirdessék az evangéliumot. A sokfajta céltalanság, a krisztusi értékektől történt elidegenedés láttán, továbbá az élet értelmének egyre gyengülő keresése közben elsőrendű kötelességünk, hogy mi, Krisztust követő nők és férfiak bizonyágot tegyünk hitünkről. Ennek érdekében szilárd elkötelezettségre van szükség, s arra, hogy a helyi gyülekezetekben legyen állandó tapasztalatcsere a katechéziszról és a lelkipozásról. De legalább ennyire

fontos az is, hogy Isten egész népe az evangéliumot közösen jelenítse meg a társadalmi nyilvánosság előtt, s azt szociális szolgálatával és a politikai felelősség vállalásával érvényre is juttassa.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- más egyházakkal is megbeszéljük az evangélizációra vonatkozó elképzeléseinket, megállapodásokat kötünk velük, s így elejét vesszük a káros rivalizálásnak éppúgy, mint újabb feszültségek kiváltásának;
- elismerjük minden ember szabadságát ahhoz, hogy lelkiismerete szerint dönthessen vallási és egyházi hovatartozásáról. Senkivel szemben sem alkalmazható morális nyomás vagy anyagi ígéret áttérése érdekében; ugyanígy senkit sem szabad megakadályozni abban, hogy önként hozott elhatározását követve döntsön az áttérés mellett.

3. Közeledjünk egymáshoz!

Az egyházak történetét az evangélium szellemében közösen kell feldolgoznunk. Ezt a történetet sok jó tapasztalat jellemzi, de nem hiányoznak belőle a feszültségek, az ellenségeskedések, sőt a háborús összecsapások sem. Az emberi vétkek, a szeretet hiánya és a hit, valamint az egyházak gyakori felhasználása politikai érdekek szolgálatára nagy kárt okoztak a Krisztust követők bizonyágtétele hitelességének.

Az ökumené első lépése tehát a Krisztust követő nők és férfiak szívének megújulása és készségük a bűnbánat tartására, s a megtérésre. A kiengesztelődés már növekvő mértékben van jelen az ökumenikus mozgalomban.

Fontos, hogy a különböző keresztény/keresztényen hagyományokban rejlő lelki ajándékokat felismerjük, egymástól tanuljunk és ezekkel egymást is gazdagítsuk. Az ökumené további kibontakozása érdekében nagyon fontos követelmény, hogy az ifjúság tapasztalatait és várankozásait is figyelembe vegyük, s részvételüket minden eszközzel előmozdítsuk.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- önelégültségünket feladva, előítéleteinket legyőzve, keressük egymással a találkozás lehetőségét, s ahol lehet, közösen lépünk fel;
- sürgetjük az ökumenikus nyitottságot és együttműködést a keresztény/keresztény nevelésben, a teológiai képzésben és továbbképzésben, valamint a kutatásban.

4. Cselekedjünk együtt!

Az ökumenét már a közös akciók sokféle formájában gyakoroljuk. Krisztusnak sok női és férfi követője él és szolgál együtt örömmel a lakóhelyi szomszédságban, a hivatás területén és családjukban. Kiváltképpen segítenünk kell a vegyes házasságokat, hogy az ökumenét a mindennapokban is gyakorolni tudják.

Indítványozzuk, hogy az együttműködés előmozdítására alakuljanak helyi, területi, nemzeti és nemzetközi ökumenikus testületek, melyek két- vagy többoldalú kapcsolatépítésre szánják el magukat. Európai szinten szükséges a további együttműködés az Európai Egyházak Konferenciája és az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa között, de ugyanígy szükség van további európai ökumenikus nagygyűlésekre is.

Az egyházak közötti konfliktusok esetén mindent meg kell tennünk a közvetítésért és a békesség helyreállításáért.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- az egyházi életnek mindazon területén, ahol adottak a feltételek, s ennek sem hitbéli okok vagy magasabb érdekek nem állják útját, közösen cselekszünk;
- a kisebbségek jogait védelmezzük, és segítünk abban, hogy a többség és a kisebbség között országainkban még fennálló félreértések és előítéletek megszűnjenek.

5. Imádkozzunk együtt!

Az ökumené lételeme az, hogy közösen hallgatunk Isten Igéjére és nyitottak vagyunk arra, hogy a Szent Lélek bennünk és rajtunk keresztül munkálkodjék. Az így elfogadott kegyelem által ma sokféle törekvés irányul arra, hogy imádságokkal és istentiszteletekkel is elmélyítsük az egyházak lelki közösségét, s könyörgjünk Krisztus egyházának látható egységéért. Különösen is fájdalmas jele az egyházak közötti szakadásnak az eucharisztikus közösség hiánya.

Néhány egyházban fenntartások vannak még ma is a közös ökumenikus imaalkalmakkal szemben. Krisztusi lelkiségünket ennek ellenére továbbra is jól jelzik az ökumenikus istentiszteletek, a közös énekek és imák, ezek között is első rendben az Úr Imája.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- egymásért és a Krisztus-követők egységéért könyörgünk;
- más egyházak lelki életének különféle formáit és istentiszteleteiket megismerjük és megtanuljuk becsülni őket;
- törekszünk az eucharisztikus közösség megvalósítására.

6. Folytassuk a párbeszédet!

Krisztusban megalapozott összetartozásunk alapvetőbb, mint eltérő teológiai és etikai álláspontjaink. A nekünk ajándékozott és minket gazdagító sokféleségtől eltérően azok az ellentétek, amelyek az egyházi tanítás és az etika kérdéseiben, valamint az egyházi jogi szabályokban mutatkoztak meg, szakadásokhoz vezettek az egyházak között. Mindezekben gyakran játszottak meghatározó szerepet különleges történelmi körülmények és különböző kulturális sajátosságok.

Az ökumenikus közösség elmélyítése érdekében feltétlenül szükséges folytatni azokat a

fáradásokat, melyek célja a hitbeli konszenzus kialakítása. Hitbeli egység nélkül az egyházak között semmiféle közösség sem jöhet létre. A párbeszédnek nincs alternatívája.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- az egyházaink közti párbeszédet a különböző egyházi szinteken lelkiismeretesen és hatékonyan tovább folytatjuk, s gondosan megvizsgáljuk, mi az, amit a párbeszéd eredményeként hivatalosan is kötelezőnek lehet és kell is nyilvánítanunk;

- ellentétek esetén, kiváltképpen ha ezek hitbeli vagy etikai megosztottsággal fenyegetnek, keressük a tisztázás lehetőségét és ezeket a kérdéseket az evangélium világosságában közösen vitatjuk meg.

III.

KÖZÖS EURÓPAI FELELŐSSÉGÜNK

¶ **Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek!** (Máté 5,9)

7. Együtt Európáért!

A századok során vallási és kulturális tekintetben túlnyomóan keresztény/keresztény Európát jött létre. Ugyanakkor az is igaz, hogy a Krisztus-követők vétkei miatt Európában és annak határain túl sok baj támadt. Megvalljuk, hogy ezekért a vétkekért mi is felelősek vagyunk és kérjük Isten és embertársaink bocsánatát.

Hitünk segít abban, hogy tanuljunk a múlt hibáiból, s arra sarkall minket, hogy Krisztusba vetett hitünkkel és a felebaráti szeretettel reményt árásszunk sok területen, így a morál és az etika, a nevelés és a kultúra, a politika és a gazdaság területén, nem csak Európában, hanem szerte az egész világon.

Az egyházak előmozdítják az európai kontinens egyesülését. Közös értékek nélkül nem alakítható ki tartós egység. Meggyőződésünk, hogy a kereszténység/kereszténység lelki öröksége inspiráló erőt jelent Európa meggazdagítására. Krisztust követő hitünk parancsára minden képességünkkel azon munkálkodunk, hogy létrejöjjön az emberséges és szociálisan érzékeny Európa, ahol érvényesülnek az emberi jogok és azok az alapértékek, amit a béke, az igazságosság, a szabadság, a türelem, az esélyegyenlőség, valamint a szolidaritás jelentenek. Fontosnak tartjuk az élet tiszteletét, a házasság és a család értékét, a minden mást megelőző elkötelezettséget a szegények mellett, a megbocsátás készségét és mindenben az irgalmasságot.

Egyházzként és nemzetközi közösségekként szembe kell szállnunk azzal a veszéllyel, hogy Európa egy egységes nyugati és egy megosztott keleti részre szakadjon szét. Az Észak-Dél

különbséget is komolyan kell vennünk. Ezzel együtt vigyáznunk kell arra, nehogy az egyoldalú Európa-központúság hibájába essünk. Éppen ezért erősítenünk kell Európa felelősségét az egész emberiségért, különösen is a világ minden részén élő szegényekért.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- szociális felelősségünk tartalmát és céljait egyeztetjük egymással, és az egyházak álláspontját és jövőképét az európai közéleti intézmények előtt, amennyire csak lehetséges, közösen képviseljük;
- mindenfajta beavatkozással szemben megvédjük az alapértékeket;
- ellenállunk minden olyan kísérletnek, melynek célja a vallás és az egyházak felhasználása etnikai vagy nacionalista célok szolgálatára.

8. A népek és kultúrák megbékéléséért!

Európa gazdagságának tekintjük a regionális, nemzeti, kulturális és vallási hagyományok sokféleségét. A sokféle viszály láttán az az egyházak feladata, hogy közösen segítsék elő a népek és a kultúrák kiengesztelődését. Tudatában vagyunk annak, hogy az egyházak közötti békeesség ennek is egyik előfeltétele.

Közös fáradozásainknak az a célja, hogy a politikai és szociális kérdéseket az evangélium szellemében ítéljük meg és segítsük megoldani. Isten minden embert a maga képére teremtett, ezért lépünk fel minden ember személyi méltóságáért és egyenrangúságáért.

Az európai demokratizálódás folyamatát egyházakként is szeretnénk előmozdítani. Elkötelezzük magunkat az olyan békerend mellett, melynek alapelve a konfliktusok erőszakmentes megoldása. Az erőszaknak minden formáját elítéljük, kiváltképpen ha az nők és gyermekek ellen irányul.

A kiengesztelődéshez hozzátartozik, hogy szorgalmazzuk a szociális igazságosság megvalósítását egy-egy népen belül éppúgy, mint a népek között. Mindenek előtt a szegények és gazdagok közti különbséget, illetve a munkanélküliség okozta helyzetet kell felszámolnunk. Közösen kívánunk segítséget nyújtani ahhoz, hogy bevándorlók és menekültek, vagy menedékkjogot kérők, legyenek bár nők vagy férfiak, Európában emberhez méltó bánásmódban részesüljenek.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- a nacionalizmusnak minden olyan formájával szembefordulunk, amely más népek és nemzeti kisebbségek elnyomását okozza és határozottan keressük az erőszakmentes megoldásokat;
- a nők helyzetét és egyenjogúságát az élet minden területén javítjuk és erősítjük, s elősegítjük a nők és férfiak igazságos közösségét az egyházban és a társadalomban is.

9. A teremtett világ megőrzéséért!

A teremtő Isten szeretetébe vetett hittel hálásan ismerjük fel a teremtett világban Isten ajándékát, s így a természet értékét és szépségét. De mélységes aggodalommal látjuk azt is, hogy a Föld nyersanyag tartalékait némelyek gátlástalanul kiaknázzák, tekintet nélkül önértékükre, korlátozott voltukra és arra, hogy ezek a jövő nemzedékek számára is szükségesek.

Éppen ezért közösen lépünk fel annak érdekében, hogy a tartós életfeltételek biztosítottak legyenek az egész teremtett világ számára. Isten előtti felelősségünk tudatában közös kritériumokat kell találnunk és érvényesítenünk annak megkülönböztetésére, mi az, amit tudományosan és technológiailag megvalósíthatunk, erkölcsileg azonban nem tehetünk meg. Mindenképpen elsőbbsége van minden ember méltóságának azzal szemben, ami technikailag megvalósítható.

Indítványozzuk, hogy az európai egyházak vezessenek be ökumenikus imanapot, melynek témája: könyörgés a teremtett világ megőrzéséért.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- tovább fejlesztjük azt az életstílust, mellyel ¶ szemben a gazdaság és a fogyasztás kényszerítő nyomásával ¶ megőrizhetjük a felelős és tartós életminőség értékét;
- támogatjuk az egyházi keretben működő környezetvédelmi szervezeteket és ökumenikus hálózatokat, melyeknek a teremtett világ megőrzéséhez szükséges felelősség fenntartása a céljuk.

10. Elmélyülő közösséget a zsidósággal!

Egyedien sajátos kapcsolat köt össze minket Izrael népével, akivel Isten szövetséget kötött. Hit által ismertük fel, hogy zsidó testvéreink ¶ az evangélium miatt tehát ellenségek Isten szemében tiértetek, de a kiválasztás miatt kedveltek az

ősatyákért, hiszen az Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok ¶ (Róma 11,28-29). Ővék ¶ a fiúság és a dicsőség, a szövetségek és a törvényadás, az istentisztelet és az ígéretek, az ősatyák, és akik közül származik a Krisztus test szerint ¶ (Róma 9,4-5).

Fájlaljuk és elítéljük az antiszemitizmus minden megnyilvánulását, ugyanígy a gyűlölet megnyilatkozásait és az üldözéseket is. A keresztények/keresztyének részéről megmutatkozó zsidóellenesség miatt Istenhez esedezünk bocsánatért, s kiengesztelődésre kérjük zsidó testvéreinket.

Halaszthatatlanul szükséges, hogy az igehirdetésben és az oktatásban, egyházaink tanításában és életében tudatosítsuk a krisztusi hit mély kötődését a zsidósághoz, s éppen ennyire fontos a keresztyén/keresztény-zsidó együttműködés támogatása is.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- ellenezzük az antiszemitizmus és az antijudaizmus minden formáját, amely az egyházakban vagy a társadalomban megnyilvánul;
- keressük és folytatjuk a párbeszédet zsidó testvéreinkkel minden szinten.

11. Kapcsolatok ápolása az iszlámmal

Évszázadok óta élnek muzulmánok Európában. Némely európai országban már erős kisebbséget alkotnak. Ennek során sok jó példa adódott a muzulmánok és a keresztények/keresztyének jó kapcsolataira és szomszédságára, de voltak és vannak kemény fenntartások és előítéletek is mindkét oldalon. Nem kevés fájdalmas tapasztalat igazolja ezt a történelmi múltban, de a legutóbbi időkben is.

Minden szinten építeni kell tehát a Krisztus-követők és a muzulmánok kapcsolatait, illetve a keresztény-iszlám párbeszédet. Kifejezetten indítványozzuk azt, hogy folyjanak megbeszélések az egy Istenbe vetett hitről és az emberi jogok értelmezéséről.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- a muzulmánokkal a kölcsönös megbecsülés és értékelés szellemében találkozunk;
- közös ügyekben együttműködünk velük.

12. Viszonyunk más vallásokhoz és világnézetekhez

A vallási és világnézeti meggyőződés és életformák sokfélesége (=pluralitása) Európa kultúrájának fontos vonása. Keleti vallások és új vallási közösségek jelennek meg, s keltik fel sok Krisztus-hívő érdeklődését. Ugyanakkor azt is tapasztaljuk, hogy vannak, akik feladják keresztény/keresztyén hitüket, vagy közömbösek e tekintetben, esetleg egészen más világnézetet követnek.

Komolyan vesszük a nekünk feltett kritikus kérdéseket és közösen törekszünk korrekt vitát folytatni. De mérlegelnünk kell, melyik közösséggel folytatunk párbeszédet és vesszük fel a kapcsolatot, s melyek azok, amelyektől Krisztus-hitünk alapján tartózkodnunk kell.

Ezért elkötelezzük magunkat arra, hogy

- elismerjük emberek és közösségek vallási- és lelkiismereti szabadságát, és fellépünk azért, hogy ezek gyakorolhassák is egyéni és közösségi, magán- és közéleti vonatkozásban egyaránt vallásukat és meggyőződésüket, a hatályos jogi kereteken belül;
- készen állunk minden jóakarató emberrel folytatandó párbeszédre, közös ügyekben figyelünk véleményükre, s megvalljuk előttük Krisztus-hitünket.

X

***Jézus Krisztus az egyetlen egyház Uraként a mi legnagyobb reménységünk a
kiengesztelődésre és a békességre.***

***Az Ő nevében szeretnénk közös európai utunkat járni. Ezért könyörgünk
Istenhez, küldje el hozzánk pártfogó Szent Lelkét.***

**¶ A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel,
hogy bővüljétek a reménységben a Szentlélek ereje által¶ (Róma 15,13)**

Az Európai Egyházak Konferenciája és az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa elnökeiként javasoljuk minden európai egyháznak és püspöki konferenciának a Charta Oecumenica elfogadását alapszöveggént, és ennek alkalmazását arra az adott környezetre, ahol élnek.

Ezzel az ajánlással írjuk alá a Charta Oecumenica-t az Európai Ökumenikus Találkozó keretében, a 2001. esztendő közös húsvétját követő első vasárnapon.

Strasbourg, 2001. április 22.

Jeremiás metropolita
az Európai Egyházak
Konferenciájának elnöke

Miloslav Vlk bíboros
az Európai Püspöki
Konferenciák Tanácsának elnöke

Német eredetiből fordította dr. Békefy Lajos. A szöveget a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa megbízásából dr. Kránitz Mihály, dr. Reuss András és dr. Görög Tibor lektorálta.

1 Az Európai Egyházak Konferenciájához (KEK) tartozik csaknem valamennyi európai ortodox, protestáns, anglikán és ókatolikus egyház, illetve szabadegyházi közösség.

2 Az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsába (CCEE) tömörülnek az európai római-katolikus püspöki konferenciák.

3 A szentírási idézeteket a Magyar Bibliatársulat 1996-os kiadásából vettük.